

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

Litteræ Pastoralis ad populum. Form. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

Aus enim offerentis plus placet Deo ,
quàm munus . Tertium est castitas in
Juventute , hæc enim est Deo tam ac-
cepta , quod pro Martyrio Spirituali re-
putatur . Unde dixit *Sanctus Ambrosius* quod
major est Victoria Virginum , quam An-
gelorum : Angeli enim sine carne vi-
vunt , Virgines , verò in carne trium-
phant . Et *Sanctus Augustinus* , quod in-
ter omnia certamina Christianorum du-
riora sunt prælia castitatis : Nam conti-
nua pugna , ratiõ victoria . Et *Tertull.* in
exhort. ad castit. dicit , *Quod majus est vi-
vere in castitate , quam pro ea mori .* Unde
Episcopus monet hic suos Parochos , ut
alacriter hoc genus Martirii subeant , ut
possint suis subditis dicere venite post me ,
sicut Salvator noster dixit discipulis suis
Matth. 4.

36 PER ANGUSTAM PORTAM .
Hoc est docendo rudes , doctos , & indo-
ctos , sanam doctrinam : viamque quæ
ducit ad vitam esse arctam , & portas
Paradisi angustas ; & per multas tribu-
lationes passas eas ingredi oportere *Act.*
14. Item fugiendo opiniones Authorum
nova , & curiosa sectantium , & præser-
tim illorum , qui nimia indulgentia tol-
lunt , & peccata relaxant , & conscien-
tias decurrant , & Christum , qui veri-
tas est , & non fallitur (portas has Pa-
radisi , figmentis , ratiociniis , & specu-
lationibus dialecticorum , & Philoso-
phantium dilatando) mendacem quasi fa-
ciunt .

Dilectis Filiis Civibus , &
Populo N.

FORMULA III.

SUMMARIUM .

- 1 Petri primatum ostenditur ex Actibus
Apostolorum .
- 2 Nullus Pontifex cecidit à fide , & ex-
culpantur *Marcellinus* , *Liberius* ,
Honorius , & *Jo. XXII.* & num. 3. 4.
& 5.

- 6 Episcopatum an quis possit appetere ,
ostenditur .
- 7 Papa potest præcepto cogere ad susci-
piendum Episcopatum .
- 8 Episcopus in sua Ecclesia est Christi
Vicarius , & Legatus .
Episcopus tenetur in sua Ecclesia re-
sidentiam facere .
- 9 Episcopus negligens , & otiosus potest
à regimine removeri .
- 10 Lex Divina data est nobis lumine na-
turæ , & n. 11 .
- 12 Peccatum est omnium malorum , malum
maximum .
- 13 Non infringit , qui Votum commutat
in melius .
- 14 Votum rei particularis publicum fa-
ctum cum promissione jurata Col-
legio seu Universitati , non potest
commutari sine dispensatione Aposto-
lica , nisi accedat consensus illius
cui fuit per juramentum jus quæ-
situm .
- 15 Facultas commutandi Votum , non
comprehendit Votum promissorium
juratum per quod alteri jus quæsi-
tum fuit & n. 17 .
- 16 Pœnitentiarii Basilicarum Urbis vota
quæ jus tertii complectuntur non
dispensant .
- 18 Votum Religiosi professi transcendi ad
strictiorem non obligat , quando Su-
perior licentiam denegat .
Religiosus qui habet Votum Episcopa-
tum non acceptandi nec Dignitates ,
non potest promoveri sine Apostolica
dispensatione .
Religiosi professi non possunt hodie ad
strictiorem transire , inconsulta Sacr.
Congr. Concilii .
- 19 Religiosus qui obtinuit exemptionem
passivam ab Officiis Religionis , non
debet illa acceptare si contingat ad
illa eligi .
- 20 Vanitas , ornatus , & novitas ve-
stium potest esse peccatum mortale .
- 21 Cause brevitatis vitæ referuntur .
- 22 Cause infirmitatum hominum refe-
runtur .
- 23 Religionis actus , qui sint ostendi-
tur .
- 24 Peccati Adæ effectus enarrantur .
25 Sub-

25 Subditi tenentur obedire Superioribus, & hi humilitate eos gubernare. | 26 Fidelis, catholica fide credit Deum, & credit in Deum, & credit Deo.

1. Tim. 3. Christus Redemptor noster, qui per Vicarium suum Romanum
Eccles. 7. Pontificem, totius universalis Ecclesiae, (quæ est columna, & fir-
2. Cor. 11. mamentum veritatis) caput, & Præsul Sanctissimus vocavit me non
Ephes. 3. cogitantem, non ambientem (& Deus, qui est agnitor cordis mei, scilicet
1. Tim. 1. quod non mentior) ad regimen Animarum vestrarum. Factus sum mi-
1. Cor. 9. nister Evangelii ex dono Dei secundum dispositionem virtutis ejus, qui
Ephes. 3. fidelem me existimavit, & omnium vestrum me servum fecit, ut vos
Ephes. 6. lucrifacerem ipse concedat, & merita, ut detur mihi sermo in aperiti-
2. Tim. 2. ne oris mei, ut cum fiducia evangelizare possim inter vos investigabiles
Hilar. divitias Christi, pro quo legatione fungor, & exhibere me ipsum Deo
Tapa operarium inconfusibilem. Expectatio enim fructus ministerii hujus,
3. Reg. 20 non in latitudine regionis, sed in acquisitione ponitur Animarum: cum
Ezec. 34. Dominus his, qui præsumunt, dicat-- *Custodi virum istum, qui si ipsius
Gen. 43 fuerit erit Anima tua pro Anima ejus; & alibi-- Requiram Gregem meum
Phil. 2. de manu eorum, & iterum-- Non videbitis faciem meam, nisi Fratrum
Col. 3. vestrum minimum adduxeritis.*

Rom. 11. Orate igitur Filii Carissimi indefinenter pro, me ut tanquam morti
Eccles. 32. destinatum, formam servi accipiens charitatem, quod est vinculum
Eccles. 37. perfectionis, & sine qua nemo salvatur, pro salute vestra non deseram:
Eccles. 10. alta sapere non quæram: in exaltatione non intumescam, & non extol-
2. Cor. 12. lar in sapientia mea; sed amorem, & timorem suum faciat me Domi-
1. Petr. 5. nus habere perpetuum, ut in veritate dirigam viam meam: memorque
Iac. 5. sim, quod Sedes superbiorum destruxit Deus, & sedere fecit mites pro
Psalm. 144. eis. Gloriabor ergo solum in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me vir-
Eccles. 7. tus Christi, qui superbis resistit humilibus autem dat gratiam. Orate:
Psalm. 111. quia oratio penetrat nubes, & voluntatem timentium se faciet Domi-
nus, & deprecationem vestram exaudiet.

Psalm. 18. Timete Deum ex tota Anima vestra: quia hoc est omnis homo: Sa-
Deut. 4. cerdotes honorificate. Mandata Dei fidelia, facta in veritate, & equi-
Ioan. 14. tate, desiderabilia super aurum, & dulciora super mellis favum custo-
Rom. 12. dite, ut bene sit vobis, & Filiis vestris: qui enim habet mandata ejus,
Rom. 14. & servat ea, ille est qui diligit eum: odientes malum: adherentes bo-
Eccles. 7. no: charitate fraternitatis invicem diligentes, spe gaudentes: noviti-
Num. 30. simaque vestra memorantes, ut in æternum non peccetis. Si quis
1. Petr. 3. votum Domino voverit non faciat irritum verbum suum, sed omne
1. Tim. 6. quod promisit impleat. In cibo, potu, & vestitu, non voluptatem
Iac. 4. superfluitatem, aut vanitatem quærat; sed necessitatem, & honesta-
S. Bern. tem, quemadmodum vas electionis, & magister gentium hortatur di-
serm. 14. cens: *Habemus alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus; & Sa-
Psalm. 106. piens Deum deprecatur, ut sibi tantum necessaria tribuat. Qui est,
2. Petr. 1. enim vita vestra? Vapor. Citò præterit quod delectat, & permanet sine
Luc. 6. fine quod cruciat. Verbum Dei, quod sanat homines libenter audite,
Ier. 26. quæ pudica, quæ religiosa sunt agite, ut per bona opera certam salutem*
Gen. 15. ve.

vestram faciatis. Quæcunque vultis ut faciant vobis homines; & vos facite illis similiter; ita bonæ erunt viæ vestræ, & merces vestra magna nimis.

Nunquam habeatis fiduciam in malitia, nec dicatis; non est qui videat, ne veniant super vos mala, & nesciatis ortum illorum; aut irruat repente super vos calamitas, quam expiare non possitis: Si mandata Dei custodieritis, & feceritis ea: comedetis panem vestrum in saturitate, & habebitis pacem in finibus vestris (coloni enim ejus fumus) At si contempseritis ea, & monita mea non audieritis, in furore suo arguet, & visitabit vos in egestate. Nam grando, bruchus, locusta, fames, pestilentia, bellum, & terramotos, *creata sunt ad vindictam*; & sic cui per malum culpæ Adam majora damna pertulit; sic nobis hæredibus legem aspernantibus, Deus parat hæc vasa iræ suæ. Tollite ergo jugum ejus super vos, quia suave est, & leve, & invenietis requiem Animabus vestris.

Rogamus autem vos per misericordiam Dei, ut noveritis eos, qui laborant inter vos, & præsumunt vobis in Domino, & monent vos, ut habeatis illos (non quasi imperans dico) abundantius in charitate propter opus eorum; & pacem habeatis cum eis. Audite vocem docentium vos, & increpationibus eorum acquiescat cor vestrum. Etenim quam salubre sit Superioribus obedire, quam item damnabile sit eis non obedire, Christus breviter pandit dicendo suis Vicariis, ut pote his, qui præsumunt: *Qui vos audit me audit, qui vos spernit me spernit*. Ei autem cui credimus, & qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus, ipsi gloria in sæcula Amen.

ADNOTATIONES.

I. CAPUT, ET PRÆSUL. De primatu Petri, ejusque legitimorum successorum, clara sunt Testimonia Scripturarum; tam quoad institutionem, quam quod exercitium. De institutione patet ex *Matth. 16. Luc. 22. Jo. 21*. De exercitio constat evidenter ex Divino libro Actuum Apostolorum, ibi enim in sex rerum negociis, munus summi Pontificis Petrum gessisse demonstratur.

- I. In electione Matthiæ, in qua congregata Ecclesia, surgens Petrus tanquam omnium caput, cæteris orapermentibus, de supplendo Apostolatu Judæ verba facit, Act. 1.
- II. Exprobantibus Judæis, quod Christi Apostoli variis linguis loquentes, musso maderent, surgens Petrus, pro Christi tuenda Ecclesia, eos, fortiter defendit, & donum Spiritus Sancti recepisse monstrat. *Monacelli Form. Pars II.*

- III. Convocatis Apostolis coram Anna, & Caipha, ut de Claudio sanato rationem redderent, Petrus tanquam Apostolorum caput cunctis spectantibus, orationem habuit, & Principum Judæorum malitiam fugavit. Act. 3.
- IV. Sacrilegium Ananiæ, & Saphiræ, non nisi Petrus, ut Ecclesiæ Pontifex insolita pœna punxit. Act. 5.
- V. Volens Deus in Gentes lumen veritatis effundere, Cornelius Centurio, Gentilitatis Coripheus, ad Petrum tanquam novæ Ecclesiæ Præsulem ab Angelo remittitur ut instrueretur in fide dicens illi -- hic dicet tibi quid te oporteat facere, quam videns, Cornelius, procidens ad pedes ejus Christi Vicarium adoravit. Act. 10.
- VI. In controversia de cessatione legalium unus Petrus veluti Ecclesiæ Pontifex litem dirimit: cumque enim ma-

guainquisito ferret (narrat egregius Historicus) surgens Petrus dixit, &c. & tacuit omnis multitudo, Act. 15.

2 Huic Ecclesiae Hierarchiae promisit Salvator, in fide non defecturum, quod non solum in Petro; sed & in successoribus adimplevit, servabitque promissa usque ad consumationem saeculi. Et licet nonnulli Historici gesta Romanorum Pontificum referentes, dubitaverint de Marcellino, Liberio Honorio I. & Joanne XXII. Attamen horum nullum in fide defecisse compertum est. Primus etenim, vel non est lapsus, prout tenent quamplures graves Doctores Catholici, & praesertim S. Augustinus in responsione ad Piritilianum Donatistam, & cum eo ferè omnes moderniores Ecclesiasticae Historiae Censores, qui Acta Concilii Synvesani tanquam apocrypha, & fabulosa rejiciunt, vel thuris honorem Idolorum Delubris reddidit, (ut legitur in Martyrologio, & Breviario Romano) timore mortis concussus, infirmitate potius, quam voluntate (licet gravissime peccaverit) retinendo veram fidem in corde, prout exitus demonstravit: nam piaculum amare flevit, & sanguine, catholicam Fidem illustravit, ac inter martyres numeratur, Forest. in vita hujus Pontificis.

3 Secundus, circumventus non solum fraude, sed longo exilio viribus fractus, ac insuper per metum cadentem in constantem virum eidem illatum per Ursacium, & Valentem, (auctores, & Vexilliferos Arrianorum, subscripsit quidem condemnationem Sancti Athanasii, ac etiam symbolo Semiarianorum (fidem internam retinendo in corde;) sed positus in libertate, eisdem cogentes publice excommunicavit, poenitentiam de errore suo exemplarem egit, Cathedram Petri (à qua fuerat depulsus) denuò ascendit, & probe Christi Ecclesiam rexit, ut meruit inter Sanctos collocari, Bzov. ad annum 357. not. 5. & 6.

4 Tertius, nullum errorem Monothitarum (admittentium in Christo unam solam voluntatem, & operationem) probavit, & male illum de hoc culpatum

fuisse à nonnullis Autoribus Catholicis, luculenter demonstrant Baronius, & Belarminus, nec non P. Marchesius Congo. Oratorii Urbis in suo Opere, cui titulus Clypeus fortium, & P. Roccaberti, in Apologia hujus Pontificis, qui fuit vir optimus, Theologus eximius, & Ecclesiam laudabiliter rexit, & gubernavit.

5 Quartus, licet scripto, & voce opinasset (adhærendo nonnullis antiquis Ecclesiae Patribus) Animas iustorum non gaudere visione beatifica nisi post resurrectionem corporum: tamen hoc tenuit tanquam Doctor privatus, non tanquam Papa: imò scripta etiam privata retractando ab hac opinione recessit, & publice professus est se semper credidisse in hoc proposito totum id, quod credit, & docet Ecclesia, & in hac sententia gloriosè ex hac vita migravit Forest. in Vita hujus Pontificis.

6 NON AMBIENTEM. Dicitur in formula non ambientem, quia suppono Episcopo omnes sine hac macula (quae maxima est) promoveri. Utrum autem liceat Episcopatum appetere? D. Thom. in sum. 2. 2. quæst. 185. art. 1. firmat hanc conclusionem -- Episcopatum appetere, est bonum, & malum esse potest: bonum quidem, si in eo Spiritualis utilitas quaeratur: malum verò, si aut opulentia aut temporalis Dignitas concupiscatur quia, qui praesens, & non prodesse desiderat episcopari non debet Gaballin. in gloss. ad 2. Const. Egidian. lib. 4. cap. 25. num. 1. Quapropter secundum Angelicum hunc Doctorem, inferitur, quod appetere Episcopatum ratione honoris, celsitudinis, gradus, & sufficientiae temporalium sit manifestè illicitum, & pertineat ad ambitionem, & praesumptionem; appetere autem proximis prodesse: sit secundum se laudabile, si opus bonum cadat sub desiderio, non autem primatus Dignitatis Verum (concludit D. Thom. loco cit.) quia prout est Episcopalis actus habet annexam gradus celsitudinem praesumptuosum videtur quod praesens appetat ad hoc quod subditis prosit. Sicuti autem Episcopatus celsitudinem concupiscere malum est, ita Episcopatum à Superiore demandatum, animo obstinato recusare peccatum est, charitati, & humilitati repugnans,

gnans, idem S. Thom. loc. cit. art. 2. Gallin. loc. cit.

7 Utrum autem Papa possit præcepto suo cogere aliquem ad suscipiendum Episcopatum, præfatus S. Thom. in 4. sent. dist. 28. in fin. hæc habet -- Quidam dicunt, quod Papa non potest præcipere alicui, quod accipiat Episcopatum, quia consensus debet esse liber. Sed hoc posito periret Ecclesiasticus ordo, Nisi enim quidam possent cogi ad suscipiendum Regimen Ecclesiæ conservari non posset, cum quandoque illi, qui sunt idonei, omnes hoc nolunt suscipere, nisi coacti. Hæc Sanctus Doctor.

8 LEGATIONE FUNGOR. Est enim Episcopus in sua Ecclesia Christi Vicarius, & Legatus: imò Nomen Papa, quo voce Græca significatur cibus, & Pater, cujus officium est filios nutrire, in primis Ecclesiæ sæculis proprium fuit Episcoporum, ut patet ex D. Hieronymo (qui scribens S. Augustino, eum, & Aliipium Episcopus salutatur frequenter Nomen Papa): donec tempore Greg. VII. in Synodo contra Schismaticos, ordinatum fuit, quod solo Romano Pontifici remaneret. Et sic nil aliud se esse cognoscit, quam boni operis Sectatorem, cum Paulus Apost. dicat, quod Episcopatus sit bonum opus, non bonam Dignitatem, vel bonum honorem; opus per quod humilitate decrescat, & non intumescat fastigio. Ut igitur suis ovibus provideat, foveat, & eas nutriat, tenetur in sua Dignitate residentiam facere, nec excusatur mali aeris, aut consuetudinis contrariæ prætextu; ut declaravit Sac. Congregat. Concilii sub die 18. Septembris 1683. in qua propositis dubiis.

- I. An Episcopus ex causa mala aeris, cui subjacet civitas Episcopalis, possit in aliqua anni parte degere extra Diocesim ultra trimestre, licet intra fines Diocesis adsint loca salubriora aeris in quibus residere potest absque periculo, & quatenus Negative?
- II. An Episcopo suffragetur prætextu Consuetudo ut supra degendi extra residentiam, & quatenus Negative?

III.

An, & quibus modis possit à Metropolitanano cogi ad residendum?

Sac. Cong. respondit.

Ad 1. & 2. Negative.

Ad 3. servetur dispositio Sac. Conc. Trid.

9 Item munia Episcopalia, & præsertim prædicationis per seipsum (dummodo legitimo impedimento non detineatur) obire debet, cum ad hoc jure Divino ardeatur, Fagnan. in c. dudum n. 27. de elect. & in c. ex parte n. 29. & seqq. de cler. non resid. Hoc enim dicitur residere: quia parum esset localiter residere: nisi residens Curam Ecclesiæ, & Animarum non haberet, sed negligeret c. 1. c. relatum, c. nulli de resid. in 6. Graff. decis. aur. p. 2. l. 3. c. 14. n. 2. Fagnan. dist. c. ex parte n. 14. 15. & 16. Imò Episcopus otiosus, & negligens potest Episcopatu privari, & à regimine removeri; quia negligentia in Prælato est delictum Glos. & Abb. in c. ea quæ de offic. Archid. n. & 1. seqq. Host. in c. quamvis n. 2. de regul. jur. Bertacchin. in reper. verb. negligentia par. 3. post n. 60. vers. adde, Ricc. prax. for. Eccles. p. 3. resol. 322. n. 3. DD. in c. sicut jam pridem de renun.

10 FACTA IN VERITATE, ET ÆQUITATE. Hoc est data, & intimata nobis per usum rationis, & naturæ lumen independentem ad omnem promulgationem externam, ut innuit Pfalter in psal. 4. -- Quis ostendit nobis bona? ut scilicet ea sequamur? respondit Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, & de Cicer. de legib. -- Lex naturalis est ratio summa insita in natura, quæ jubet ea quæ facienda sunt, prohibetque contraria, & Paulus ad Rom. 2. Gentes naturaliter ea quæ legis sunt faciunt, & sibi ipsi sunt lex, & ostendunt opus legis inscriptum in cordibus suis, nec non per auxilia gratiæ sufficientis, & in 1. ad Cor. 5. Pro omnibus mortuus est Christus, ut & qui vivunt, jam non sibi vivant sed ei, qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit, & in 1. Tim. 2. Deus vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire; & Jo. perhibet de hoc Testimonium cum dicit cap. 1. illuminat omnem hominem venientem in hunc Mundum.

V 2 II Adeo-

11 Adedque Theologi docent multum hominem dari ex fidelibus, & infidelibus, gentilibus, & Atheistis, qui influxum à Jesu Christo non recipiat ad sequendam, vel querendam, & amplexandam veram fidem, quorum unus est *Cardinalis de Laurea*, qui in oratione soliloquiali, quam evulgavit ad honorem SS. Trinitatis anno 1689. hæc habet. *Confiteor, quod pro omni statu media ad salutem necessaria contulisti, & continuo confers. Notitiam enim credendorum, & agendorum ad salutem, eternamque vitam assequendam necessariorum, pro lege naturæ per Patres incipiendo ab Adamo, & proseguendo per Noë, & filios: postea per Abrahamum, Isaac, & Jacob, ad omnes eorum posteros pervenire fecisti: pro tempore legis scriptæ per Moysen, Josue, Samuelem, & sexdecim Prophetas evulgasti, & pro tempore Evangelicæ, postremæque legis per Jesum Christum, per Apostolos eorumque successores manifestare fecisti: ita quod nemo, cujuslibet status homo de ignorantia credendorum pro consecutione salutis necessariorum sit excusabilis. Confiteor quod semper, & pro omni statu se extendat benignissima misericordia tua, ut si quis præcepta positiva credendorum, & agendorum, ignorasset, ac ignoret dummodò naturæ legem in corde ex tua pietate scriptam servaret, statueris illum per magistrum aliquem de eisdem edocere, ne via salutis illi, ex hoc capite, præpediatur, & concordat Cartus. super Act. Ap. art. 10. lit. E & D. Thom. asserit neminem propter legem Christi ignoratam (ignorantia invincibili ut sunt infideles infidelitate negativa, id est illi, qui nihil audierunt de fide) damnari, sed propter alia peccata commissa contra legem naturæ, quæ sine fide Christi remitti non possunt 2. 2. q. 10. art. 1. in corp. juxta illud Apostoli ad Colossenses 1. In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus remissionem peccatorum.*

22 **UT IN ÆTERNUM NON PECCETIS.** Ad exprimendam summam peccati malitiam utitur hic Episcopus verbo *in Æternum* quod est scripturæ, ut inde concipiatur odium peccato, quod est malum malorum maximum. Nam qui facit, quod prohibet Deus obligat se Deo ad demeritum, & ad supplicium sempiternum:

peccans ante Baptismum in solum delinquit Creatorem, sed qui ingratus post Baptismum jam peccat, Creatorem offendit, & Redemptorem, atque hoc modo, & culpa geminatur, & pœna; & ideò pro reparatione hominis lapsi neceesse fuit Deum hominem mori, ita neceesse est, ad reformandum hominem secundo lapsum post Baptismum, rursus Jesum Christum occumbere; quia peccatum delicti non potest, nisi morte Filii Dei, & sic toties Christus mysticè immolatur, quoties in expiationem scelerum nostrorum mors sua humili memoria revocetur, ut dixit Apostolus: *Rursus crucifigens se bimetipsum Filium Dei, Hebr. 6.*

13 **SED OMNE, QUOD PROMISIT IMPLEAT.** Reddere vota Deo nobis præcipit Propheta dicens: *Redde vota tua, quia non adjiciet ultra, ut perivanseat in Bethel, Nabum. 1.* ideòque qui Deo promissa non adimplet, jus naturale, & Divinum contemnere videtur. Verum qui vovit v. g. peregrinationem poterit absque Voti dispensatione transire ad statum allicujus Religionis approbatæ, quia hujusmodi Vota, propria auctoritate commutare quis potest in Votum solemnè Religionis: quia non dicitur votum infringere, qui commutat in melius cap. scripturæ de vot. cap. pervenit 3. de jure jurando D. Thom. 2. 2. qu. 88. art. 12. ad 1. Donat. prax. rer. regul. tom. 2. par. 2. tr. 5. quest. 5. n. 1.

14 At si Votum rei particularis punita perseverantiæ in aliqua Congregatione, seu Collegio, esset publicum, & acceptatum cum promissione jurata, tunc vovens absque dispensatione Apostolica non posset transire ad Religionem: quia votum obligat Deo, juramentum autem etiam homini, cui per promissionem jus quæsitum fuit; & sic non debet, nec sine causa valde gravi per plenitudinem potestatis Pontificis relaxari, nisi ille cui jus acquisitum fuit suo juri renunciaret, ut firmant Navar. de regular. cons. 4. num. 10. & 11. Pirhing. in jus Can. lib. 1. tit. 40. num. 20. & lib. 3. tit. 34. num. 28. Accedente verò renuntiatione illius cui fuit jus quæsitum, nempe, consensu, & Beneplacito Com-

muneris, seu Collegii, non requiritur dispensatio Pontificis, quia tunc tale votum non est reservatum cum cesset præjudicium tertii, ut dicit P. Syrus *in diluctat. facult. Minor. Pœnitentiæ. Basilicar. Urbis par. 1. cap. 6. dub. 11.*

15. Unde advertendum est, quod qui habet facultatem, seu privilegium commutandi Votum, non poterit votum promissorium juramentum per quod alteri jus quæsitum fuit commutare, aut dispensare: Nam licet dispensandi, facultas prout respicit personam cui conceditur tanquam favorabilis sit amplianda, fallit tamen quando agitur de præjudicio tertii, ut notat Fagnan. *in cap. ex parte num. 32. de Constit. ubi quod potestas dispensandi in simplicibus concessa, non extenditur ad mixta; ideoque Pœnitentiarii trium Basilicarum Urbis licet habeant in facultatibus, quod possint per se ipsos omnia Vota simplicia (exceptis quinque Votis Pontifici reservatis) etiam dispensando commutare in alia pietatis opera; tamen sub dicta facultate non continentur illa Vota quorum dispensatio lædit, aut tollit jus quæsitum alicui; tale est Votum perseverantiæ, quod emittitur in Congregationibus, vel Collegiis, ut dictum fuit supra: quia emittitur per modum contractus ultrocitroque obligatorii, facio, ut facias &c. & hæc est praxis Pœnitentiariæ, quæ nunquam consuevit in suis resolutionibus, & concessionibus juri cuiusque præjudicium inferre, ut testatur P. Syrus libro, & loco citato, & Pelliz. *de Monial. cap. 1. quæst. 5. nu. 9.* dicit quod Votum quod emittitur à Tertiariis, licet sit simplex, adhuc non possit commutari ab habente privilegium commutandi votum simplex castitatis: nimirum quia vota status, quæ scilicet fiunt ex vi peculiaris alicujus instituti, non cadant sub generali facultate commutandi vota.*

16 Et cum hujusmodi Votum perseverantiæ juramento firmatum, emittatur à Convicticibus Congregationis Sanctissimi Infantis Jesu Urbis, & extra Urbem. existen. vigore Constitutionum ejusdem Congregationis (quæ prius ab Eminentissimo Urbis Vicario Monacelli Form. Pars II.

auctoritate Ordinaria anno 1693. deinde à fel. mem. Card. de Laurea Visitatore specialiter à S. M. Innoc. XII. deputato eodem anno 1693. & tandem à Congregatione à Sanctissimo D. N. Clemente XI. specialiter deputata *sub die 31. Julii 1702.* fuerunt approbatæ) Quædam Maria N. aliæque nonnullæ ex dictis Convicticibus annis elapsis dispensationem, & commutationem à Sac. Pœnitentiaria super hujusmodi Voto, & juramento obtinuerunt, absque consensu præfatæ Congregationis, quorum Moderatores, tunc temporis existimantes, vel non requiri præmemoratum consensum, vel quod expediret illas à Congregatione discedere tacuerunt: recurrentibus postea ad Sac. Pœnitentiariæ Tribunal iisdem Moderatoribus, seu Deputatis pro declaratione nullitatis dispensationis à prædicta Maria, & Sociis obtentæ, & ut in posterum non dispensarentur hujusmodi Vota, nisi prævio ejusdem Congregationis Beneplacito, rescriptum fuit -- esse habendam rationem futurorum, idest nec ab ipsa Sac. Pœnitentiaria, nec à Pœnitentiariis Basilicarum à prædictis Votis, & juramento liberandas fore, quæ dicta Vota cum juramento emisissent, & in futurum emisissent, nisi auditis, consultis, & consentientibus Convicticibus, & Deputatis una cum Eminentissimo Protectore, & quoad Mariam N. aliasque usque tunc egressas à dicta Congregatione supposita eorum bona fide, & tacito consensu ipsius Congregationis, quæ per spatium tanti temporis non reclamavit, in eadem bona fide relinquendas. Datum Romæ in Sac. Pœnitentiaria die 13. Decembris 1704. A. Caprara Sac. Pœnitentiariæ Regens. Hieronymus Bertus Sac. Pœnitentiariæ Secretarius.

17 Et hinc est, quod quærentibus PP. Congregationis doctrinæ Christiane de Urbe (qui in ingressu Votum in eadem Congregatione perseverandi emittunt) an ipsis liceret dictam Congregationem deserere sine dispensatione Apostolica, causa pluries proposita, tandem *sub die 28. Jan. 1701. Sac. Congr. Concil.* respondit -- Quoad jam egressos non esse molestandos, & consulant conscientias suis,

Quoad commorantes de presenti, qui votum emisissent indigere dispensatione, quoad noviter ingressuros servantur Constitutiones anni 1605. circa propositum perpetuo perseverandi. Proptereaque, ut consultatur securitati conscientiarum vivere cupientium collegialiter sine clausura, & sine Votis solemnibus curandum erit, ut hi qui vitam hanc eligunt animo Deo inferiendi (sive mares, sive foeminae sint) propositum faciant, sed non Vota: prout colligitur ex mox recensito Decreto, & ex responsione data ab eadem Congregatione Puellis cujusdam Conservatorii Civitatis Neapoli, quae emittebant Vota Castitatis, paupertatis, & obedientiae ad instar Monialium, & gaudere credebant privilegia veris Religiosis concessa, injungendo sub die 1. Martii 1704. ut formulam promissionis omnino mutarent.

18. Religiosus vero jam professus, si votum faceret transeundi ad strictiorem Religionem, votum non obligaret Superiore licentiam dare rationabiliter reluctante: quia sicut Monachus rem Monasterii sine licentia sui Praelati non potest alienare, ita à fortiori non poterit se alteri dare: major enim est alienatione personae quam rei, ut inquit Donat. prax. rer. regular. tom. 2. part. 2. tract. 5. quæst. 9. per tot. Sacr. Congregat. Concilii in Galliarum 17. Januarii 1693. Religiosus enim professus (quis quis ille sit) nec ad parem, nec ad strictiorem hodie transire debet, nisi consulta Sacr. Congregat. Concilii, ut advertit Donat. loco citato quæst. 12. numer. 11. Si autem Votum faceret Episcopatum, vel aliam quamcumque Dignitatem non acceptandi, deberet promissa servare, nec ad illum, seu illas promoveri posset sine dispensatione Apostolica, Nicol. lucubr. Canon. lib. 5. titul. 39. num. 160. ampliatur. 3. versic. unde vota: & Votum obstare, & ad Sanctissimum recurrendum esse, ut Pater Augustinus à S. Thoma Aquinate Religiosus Scholarum Piarum nominatus à Rege Hispaniarum ad Episcopatum Motulen. promoveri posset respondit Sacr. Congregat. Concilii 4. Augusti 1700.

19. Cum autem Religiosi non ex voti, sed desiderii majoris perfectionis obtinent à Sacr. Congregat. Episcop. & Regular. exemptionem ab Officiis Religionis, non debent illa acceptare, si contingat ad illa eligi, sed prompti respondere: quia talis exemptio, debet esse reciproca; si enim esset facultativa, & non obligaret Electores, indultum potius foret, quam eliminaret ambitionem; Unde oritur, quod ad præcludendum Ostium talibus, perveniendi via hac obliqua ad honores Religionis, Sacr. Congregat. exemptionem concedendo solet rescribere cum clausula -- Quod si contingat eligi electus si ipso facto nulla; prout prudenter rescriptum fuit 28. Novembr. 1698. pro quodam Religioso Ordin. Minorum.

20. AUT VANITATEM. Qui ornatus corporis, præsertim in Mulieribus, multoties potest esse peccatum mortale, puta propter malam intentionem, superbiam, nimiam complacentiam, amorem, & sollicitudinem scandalum, & malum exemplum (de quibus circumstantiis ad saturitatem videri, & audiri possunt Theologi morales) Ideo Episcopus hic monet Populum, ut in veste non quærat vanitatem, sed honestatem contentus sit: quia novitas, superfluitas, & pretiositas vestium multum displicet Deo, & per Prophetam minatur, quod visitabit omnes qui induti sunt veste peregrina Sophon. 1. Vestes autem peregrinae sunt illi varii modi, & novae adinventiones, quæ ab antiquo non fuerunt, & sunt novitates, & vanitates: patrimonium non minus, quam conscientias depauperantes. Absit autem quod hi qui ambulant intortis crinibus, & in veste pretiosa, monita Apostoli parvipendentes, non habeant in die judicii iuxta vaticinium Isajæ 3. pro suavi odore factorem, pro Zona, funiculum, & pro crispanti crine, calvitium, & pro fascia pectorali cilicium.

21. QUÆ EST ENIM VITA FE-
STRA? VAPOR. Brevitatis vitæ consideratio retrahit homines (qui Evangelio credunt) à voluptatibus sæculi, illosque disponit ad deponendas vanitates vestium scientes, quod omnis gloria eius

ejus tanquam flos sæni ex aruit, fœnum, & flos ejus decidit: sic caro nostra, quæ in pueritia habet virorem, in adolescentia decorem, in juventute robur, & florem, cito decidit in desiccationem fenestutis, & mortis corruptionem. Causæ autem hujus vitæ brevitatis, juxta Expositores Genesis, quos refert Jo: Herolt. *vulgò Discipulus Serm. de tempor. 60.* sunt sequentes. Prima, quia multum distamus ab Adamo, & geniti sumus ex fragili & corrupta materia. Secunda, quia plantæ, & Animalia quibus vescimur sunt debilioris naturæ quam antea, & Mundus ad exitium properat, & quia debilitatæ sunt vires herbarum, & fructuum. Tertia, quia nutrimentum antiquorum erat simplicius, quale natura fecit optimum, & non tam artificiale, sicut modo fit, & ideo dixit Seneca, multos morbos, multa fercula fecerunt. Quarta quia antiqui solebant habitare in aere puro. Quinta quia antiqui post Noë magis casti fuerunt, nec matrimonia contrahebant nisi essent proventæ ætatis (coitus enim est destructio corporis,) & hodiè passim adolescentes in matrimonium conveniunt. Sexta, est augmentatio peccati ex qua oritur infectio, & corruptio elementorum ex quibus componitur homo. Septima, est infectio Planetarum influentia: nam Astra diversimodè inferius influunt, secundum quod homines bene, vel male se habent ad Deum.

22 Causæ verò infirmitatum, quæ vitam hanc brevissimam quotidie decurrant regulariter, & ut plurimum sunt quinque. Prima, ad merita augenda sicuti accidit *Job. 42. & Tobie 12.* Secunda ad custodiam virtutum, ut accidit Paulò 2. *Cor. 11.* Tertia ad cortigenda peccata, ut accidit Maria Sorore Aaronis *Num. 12.* Quarta ad manifestandam gloriam Dei, ut in Cæconato *Joan. 9.* Quinta ad inchoatione damnationis æternæ: quod plerisque contingit, quibus nec ipsa vexatio dat intellectum, ut in Antiocho 2. *Mach. 9.*

23 **QUÆ RELIGIOSA SUNT AGITE.** Religio est virtus moralis, quæ alio nomine latria appellatur, per quam Deo cultum impedimus, habetque aliquos actus interiores, ut sunt de votio interna, ora-

tio mentalis, & quosdam actus exteriores, ut sunt genua flectere, Sacrificare, Decimas, & oblationes offerre: Item vocalis oratio, psalmodia, laudatio Dei, prædicatio, sunt quoque actus Religionis directè, quasi medio modo se habentes, quos elicere, & agere subditos suos hic hortatur Episcopus, ut per hæc, & etiam per opera misericordiæ, quæ dicuntur actus Religionis, imperati, saltem consequantur.

24 **CREATA SUNT AD VINDICTAM.** Vult hic Episcopus insinuare, quod Deus maxima providentia Mundum gubernat, & quod ipse est, qui conservat universa, & dat affluenter escam omni carni, ut mala quæ patimur ex offensis quas in ipsum tulimus, provenire populus cognoscat, & sicuti peccatum Adæ perdidit immortalitatem, justitiam originalem, scientiam, habitus theologales, dona Spiritus Sancti, & gratiam habitualement sanctificantem: qua de causa omnes ejus posteri nascuntur filii iræ (excepta Beata Virgine) cum suo peccato originali, & sub Diaboli nequissima potestate. Intulit posteris certitudinis gloriæ terram ignorantiam, & sævam tam circa venera, quam circa res omnes concupiscentiam, quæ licet peccatum non sit, tamen ex peccato est, & ad peccatum inclinat, & in homines ad agonem toto tempore vitæ relicta est. Attulit posteritati multas corporales misérias, languores sexcentorum ferè morborum genera, separationem Animæ à corpore, & corruptionem ipsius corporis, ac reductionem in pulverem, Attulit præter inimicitiam cum malis Angelis, contrarietatem, & odium majoris partis omnium irrationabilium Animalium, quæ in statu innocentie mansueta erant, & homini ad nutum obedientia Abstulit claritatis solis maximam partem, ut dicit Jo: Herolt. *vulgò Discipulus in Serm. de temp. 50. liti. D. ibi-- Sol postquam Adam, & Eva perpetraverunt peccatum, tunc perdidit suæ claritatis septem partes, & nisi octava pars remansit sibi. Sed post diem judicii erit ut prius, & S. Anselm. quem refert, inquit - In illa vita pulchritudo Justorum Solis pulchritudini; qui septem simpliciter quam modo est, fuit splendidior,*

adequabitur. Liberum arbitrium; adeo debilitavit, ut homines non possint tam facile Diabolo resistere (sicut poterat ipse innocens si voluisset) nisi potentiiori gratia Dei adjuventur: (quæ mala graviora sunt) ita peccata nostra, quæ in dies multiplicantur minuunt dies, & substantias, & quod Deus de illis vindictam sumens, peste, sterilitate, tempestate, bello, terræmotu, Regnorum translatione, & desolatione, aliisque ingruentibus calamitatibus in brachio extento, hominum (& præsertim Christianorum) ingratitude verberando, & superbiam siccando frequenter castigat: protulit enim hæc de Theauris iræ tuæ. *Jerem. 50.*

25. SUPERIORIBUS OBEDIRE.

Præceptum Apostolicum est obedire præpositis *Hebr. 13.* idedque *Sac. Conc. Trident. sess. 25. de reform. Decreto ult. de delect. cibor. & dieb. fest.* jubet Episcopis, ut crebro admoneant populos obedire Præpositis suis, quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient, cui verò contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient: ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro Animabus eorum reddituri. Nec subditi tantum humiliter pareant; sed Prælati quoque humiliter præsent, nec solum verbis, sed & exemplis in humilitate instruant sibi commissos, cum scriptum sit, *Quanto magis es, humilitate in omnibus, & coram Deo inveniens gratiam; quoniam ab humilibus honoratur. Eccles. 3.* Subditi ergo circa Superiores suos, tanquam circa Dei Vicegerentes, suos Patres, Judices, ac Dominos humilitatem demonstrent: Superiores verò circa inferiores, tanquam circa Christi membra, adoptionisque Dei filios, Christi sanguine liberatos, se humiliter gerant: salvo tamen disciplinæ vigore, ac strenua Pastoralis Officii executione.

26. CUI CREDIMUS. Hoc verbum excitat confidentiam Prælatorum erga Deum, quam in laboribus, & ærumnis plurimis pro publicatione Evangelii habere confitebatur Apostolus scribens Timotheo, ut illum roboraret ad Episcopalia munia exequenda, dicens *Ob quam causam etiam hæc patior, sed non confundor. scio enim cui credidi, 2. Tim. 1.* Fide

enim Catholica Fidelis credit Deum, credit in Deum, & credit Deo. Credere Deum, est credere ipsum esse. Credere in Deum, est credendo Deum amare, & amando in eum ire, ac membris ejus incorporari. Credere autem Deo, est credere verbis ejus.

Litteræ Pastoralis, de Jejunio, & Oratione.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

- 1 Jejunium fidelibus commendat Ecclesia.
- 2 Jejunii effectus enarrantur.
- 3 Jejunii præceptum est à Deo.
- 4 Jejunii finis, & institutio, est carnis mortificatio, & n. 5.
- 5 Fideles debent semper orare, & quomodo hoc præceptum impleant, ostenditur.
- 6 Oratio est duplex, communis, & singularis, & utraque explicatur.
- 7 Orando quid petere debeamus, ostenditur.
- 8 Dona Spiritus Sancti explicantur.
- 9 Satisfactio fit in tribus, in Oratione, in jejunio, & Eleemosyna.
- 10 Deus qui dives est in misericordia invenitur in oratione, & jejunio.
- 11 Jejunium vigiliæ S. Jo. Baptistæ si incidit in festo Corporis Christi est anticipandum feria 4.
- 12 Vigilia S. Matthiæ Apostoli si incidit in die carnisprivii non transferatur ibi.